

Lagt til réttis: Eiríkur Lindenskov

út at koyra

4/99

Við Rambler'i-num inn í sjeytiárin

Í seinastu útgávu at limablaðnum hjá Føroya Ellisakför-um hugleiðir Óla Jákup Rólantson um Ramblerbinin, sum var vanlig sjón í seksti og sjeytiárunum. Við loyvi frá hövundanum endurprenta vit hugleiðingarnar

Ó. J. Rólantson

Spískar svartaskógvar. Ella gaggir. Terylenbuxir og nylonskjúrtu, reyða við svartari flipp. Fyrst Beatles-jakka, síðani leðurjakka. Tað var byrjanin. Skjótt komu svørtu Lee og Wrangler-buxurnar og spróklutu skjúrtarnar við teimum og-iligum pinsaflippunum úr týska Quelle-prislistanum. Og seinni komu Hazy og Hopo.

Nærum øll royktu. Prince, Cecil ella North State. Kings royktu tey bara í Havn. Vit royktu Prince í vikuskiftinum og Niemeyer ella Samson til dagligt. At hava Prince-pakka í ketil-draktalummanum var ó-skikkur. Nærum skomm. Smíðjumenn, timburmenn, sveisarar og bilmekanikarar royktu bara ball til arbeiðis.

Soleiðis var henda tíðin. Tað var ikki enn vorðið so vandamikið at roykja, og flestu yvirlivdu ferðslu-óhappini, hóast eingin vitsti, hvat trygdarbelti var.

Og so var tað Jóhannes Berg, sum í sekstiárunum hevði innflutt nakrar Rambler-bílar, sum um hesa tíðina byrjaðu at standa til sølu sum brúktir hyrurvogn-

ar. Brúktir vóru teir, men eingin kláraði at fáa lívið av teimum. Hesum lögdu vit eftir. Classic, Rebel, Ambassador og Matador. Avgjort einasti japsari, sum slapp upp í part, var Toyota Crown.

Ramblerin stóð fyrri nokrum heilt serligum í Eystur-oyar mentanar- og síðsøgu í sjeytiárunum. Hann var meira enn nakar annar bílur hugnaklavin, sum flutti okkum ungu aftur og fram millum pylsumvognarnar, millum Glyvra Bio, dansistovuna á Strondum og sjónleikarhúsið í Fuglafirði, millum samkomuhúsinu og til og frá arbeiði. Hann var eisini álitið, tá farið varð til Havnar, og Agnes Louise legði seg 45 grádir, tá hann varð heysaður umborð á Selatrá.

Hví vit vóru so hugtakin av hesum bíli er eyðsæð. Hann sást aftur í landskapi-num. Hann var sera vakur. Instrumentpanelið var meira stórtikið og flott enn á nokrum øðrum bíli.

Plássið var gott - tvey þór kundu sita og fjasa á baksetrinum í senn. Vit svóvu mangan í honum á stevnum kring landið. Í gamla 770-aranum mátti ein sova uppá tvörs, tí rygglenið kundi

ikkilleggjast niður. Rebellurin kundi leggja alt flatt, so tú fekst eina gigantiska tvey-dupultsong. Tann seks-sylindraði rekkjumotorurin spann lystiliga, og bensinið var so mikið biligt at spleysa til, at eingin hugsaði um at, 3.600 kubikk var í yvirkant.

Mobiltelefonin var ikki uppfunnin, men samskiftið var sera gott kortini. Nógvir høvdu sendarar í bilinum, CB. Tískil vitstu vit altíð, hvar tað hendi nakað, hoyrdu seinasta sleygið - og vit vitstu altíð, hvar politibilurin var. Sierra Foxtrót-numirini vóru eisini eitt bindilið til hitt kynið. Bílarnir sóu út sum tindasvín við langari millumbylgjuantennu, uppaftur longri sendaraantennu - og summir høvdu flaggstengur frammi á skerminum.

Og tá so FM-radio kom, kom sjálfvandi ein antena afturat. Og tokulyktir, tver, tríggar - onkur fyra. Einasti trupulleikin við sendarunum var, at bleiv nakað í ólagið, so máttu vit til Havnar at umvæla, tí tann einasti, ið dugdi tað, var Mikkjal á Húsabrúgv - og tað gjordi hann væl og biliga.

Hesin Rambler Classic frá 1966 sæst javnan í Havnargøtum

Elstu bílarnir høvdu plátuspælara - sokallaðar kraft-blokkar, hetta navnið kom helst tí teir komu tá sildatiðin var í hæddini. Nakrir høvdu amerikonsku skipanina við teimum stóru 8 spors-bondunum, har tær vanligu vórðu stungnar niður í ella inn yvir hitakanalirnar. Amerikansku bondini fløktust sera illa, eingin dugdi at umvæla spælarnar, so tað var eitt satt væl-signið, tá kassetuspælarin kom. Tann fyrsti í stereo meg minnst var ein Philips, sum megnaði at driva rættiliga stórar hátalarar. Meg minnst ein, sum reypaði: „Eg havi keypt stereo - tað hevur tveir hátalarar!“ Men hann átti bara ein Mazda 1500!

So var við meilit at høgga

hol í armeringina undir bakrútinum og montera. Rúmklangurin og bassurin var ógiligur í tí stóra viðförisrúminum - Rebellurin hevði t.d. pláss til 13 olkassar av tí gamla slagnum. Fimm veðurlomb lógu væl í viðförisrúminum í Classic'i-num.

Og tað hóskaði væl við góðum ljóði, tí tá komu Hollies, Dave Clark Five, Monkies, Beach Boys og Swinging Blue Jeans í hæddina, og - fyrri at tað ikki skal vera lagn: John Mogensen! Men hóast eingin bandspælar var, so høvdu vit altíð Radio Luxemburg, og tað ljóðaði slett ikki so galið í teimum formidablu AM-ráðionum frá AMC og GM.

Meg minnst sum stórusmáðrongur, at stóribeiggi hitaði EP-plátarnar yvir einum kókandi ketli. Síðani varð plátan stungin inn í Lademann's Store Dyrleksikon og eg settur omaná at kukkelúra í ævigeitir. Tá so plátan var kólnað var hon kanska nýtandi nakrar ferðir afturat. Fáir vegir vóru asfaltaraðir tá, kraftblokkurin leyp illa um, plátarnar vóru sum sagt tær flestu vinskar, so tað var helst eitt satt undur at hoyra ein heilan sang av Hep Stars, Larry Finnegan, Sørense Bjørklund, Harry Brandelius, Carl Jul-arbo ella Slim Whitman. Men víkiplássini tuntu sjálfvandi eisini sínum endamálum!

Og so var tað liturin. Eitt kallaðu tey „soldfjardarbil-“ í havni. Allir vóru tvílitir við lögnum litum, sum eingin hevði sæð fyrr. Frá-

greiðingin var einfaldari enn tey flestu hugsadu sær. Rósing Rasmussen hevði verkstað í Solderfirði, og lærlingarnir lakkeradu bílarnar við restlakkir úr einum ótali av blökkum, og tað var heilt tilvildarligt, hvussu liturin bleiv. Tann um tað mesta av landinum kendi „Trussureyði“ var eitt sera gott dømi - pinklitur við lortabrúnum strípum!

Uttan mun til, hvat ein heldur um bílsniðið, og hvat onnur mettu um okkum, sum vuku upp í hesum bilunum, so var Ramblerin ein sera týðandi táttur í okkara lívi. Hann var karmur um tað týðningarmesta tíðarskeiðið í uppvøkstrinum, frá drongi til mans. Og á ein hátt virkaði hann fyrirbyrgandi, tí tá so mangir aðrir misnýttu tíðina til so mangt annað, so arbeiddu vit uppá bil. Men smádreingjalyndið, hesa óforkláriliga og navivu gleðina um hesar stóru bílarnar, tað sluppu vit ongatið avaftur við. Men, sum vinmaðurin Sofus einaferð tók til, at um tað at gerast vaksin skuldi merkja, at vit góvust við at spæla við bílar - ja so vildi hann ikki blíva vaksin!

Júst so tungt vigar hetta tíðarskeið í okkara lívi, at flestu okkara ongantið sleppa burturúr tí aftur.

Her er ein gamal Rambler Classic umborð á Agnes Louise, sum sigldi um Sundalagið í sekstiárunum